Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

4. juni 2020*

»Præjudiciel forelæggelse – kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende underholdspligt – forordning (EF) nr. 4/2009 – artikel 41, stk. 1 – retligt samarbejde i civile sager – forordning (EU) nr. 1215/2012 – artikel 24, nr. 5) – dokument, der er erklæret eksigibelt, og hvorved et underholdsbidrag er blevet fastslået – søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse – kompetence for retten i fuldbyrdelsesstaten«

I sag C-41/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Amtsgericht Köln (byretten i Köln, Tyskland) ved afgørelse af 14. januar 2019, indgået til Domstolen den 23. januar 2019, i sagen

FX

mod

GZ, repræsenteret af sin mor i dennes egenskab af værge,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal, og dommerne L.S. Rossi (refererende dommer), J. Malenovský, F. Biltgen og N. Wahl,

generaladvokat: M. Bobek,

justitssekretær: fuldmægtig M. Krausenböck,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. november 2019,

efter at der er afgivet indlæg af:

– FX ved Rechtsanwalt H.W. Junker,

– GZ, repræsenteret af sin mor, B., i dennes egenskab af værge,

– den tyske regering ved J. Möller, M. Hellmann og U. Bartl, som befuldmægtigede,

– den polske regering ved B. Majczyna, R. Stańczyk og S. Żyrek, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

– den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros og S. Duarte Afonso, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og M. Heller, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 27. februar 2020,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af dels Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt (EUT 2009, L 7, s. 1), dels artikel 24, nr. 5), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem FX, der er bosat i Tyskland, og dennes mindreårige datter, GZ, repræsenteret ved sin mor i dennes egenskab af værge og bosat i Polen, vedrørende den forelæggende rets kompetence til at træffe afgørelse i det søgsmål, hvormed FX har gjort indsigelse mod fuldbyrdelsen af det underholdsbidrag, som han er bidragspligtig for.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning nr. 4/2009

3 9.-11., 30. og 44. betragtning til forordning nr. 4/2009 er affattet således:

»(9) Bidragsberettigede bør have mulighed for i en medlemsstat let at få truffet en retsafgørelse, der automatisk bliver eksigibel i en anden medlemsstat uden nogen andre formaliteter.

(10) For at nå dette mål er det hensigtsmæssigt at samle bestemmelserne om kompetence, lovvalg, anerkendelse og eksigibilitet, fuldbyrdelse, retshjælp og samarbejde mellem centralmyndigheder vedrørende underholdspligt i ét EF-instrument.

(11) Forordningen bør finde anvendelse på alle underholdsbidrag, der følger af familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab, for at sikre ens behandling af alle bidragsberettigede. I forbindelse med denne forordning bør begrebet »underholdspligt« undergives selvstændig fortolkning.

[…]

(30) Med henblik på at fremskynde fuldbyrdelsen i en anden medlemsstat af en retsafgørelse truffet i en medlemsstat, der er bundet af Haagerprotokollen af 2007 [om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt, godkendt på Det Europæiske Fællesskabs vegne ved Rådets afgørelse 2009/941/EF af 30. november 2009 (EUT 2009, L 331, s. 17)], bør der være en begrænsning af de grunde til afslag på eller suspension af fuldbyrdelsen, som den bidragspligtige kan gøre gældende under henvisning til underholdsbidragets grænseoverskridende karakter.

Denne begrænsning bør ikke berøre de grunde til afslag eller suspension i den nationale ret, som ikke er uforenelige med de grunde, der er nævnt i denne forordning, f.eks. at den bidragspligtige har betalt gælden på tidspunktet for fuldbyrdelsen, eller at visse aktiver er beskyttet mod udlæg.

[…]

(44) Denne forordning bør ændre [Rådets] forordning (EF) nr. 44/2001 [af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1)], idet den bør træde i stedet for de bestemmelser i denne forordning, der finder anvendelse på underholdspligt. Med forbehold af nærværende forordnings overgangsbestemmelser bør medlemsstaterne for så vidt angår underholdspligt anvende nærværende forordnings bestemmelser om kompetence, anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser og om retshjælp i stedet for de tilsvarende bestemmelser i forordning (EF) nr. 44/2001 fra datoen for nærværende forordnings anvendelse.«

4 Artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 4/2009 fastsætter:

»Denne forordning finder anvendelse på underholdspligt, der udspringer af et familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab.«

5 Denne forordnings artikel 2 bestemmer:

»1. I denne forordning forstås ved:

1) »retsafgørelse«: en retsafgørelse vedrørende underholdspligt truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan den betegnes, såsom dom, kendelse eller fuldbyrdelsesordre […]

[…]

4) »domsstaten«: den medlemsstat, hvori retsafgørelsen er truffet […]

5) »fuldbyrdelsesstaten«: den medlemsstat, hvori retsafgørelsen[…] søges fuldbyrdet

[…]«

6 Forordningens artikel 3 lyder således:

»De myndigheder, der er kompetente med hensyn til underholdspligt i medlemsstaterne, er:

a) retten på det sted, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, eller

b) retten på det sted, hvor den bidragsberettigede har sin sædvanlige bopæl, […]

[…]«

7 Forordningens artikel 8 med overskriften »Begrænsning af sagsanlæg« bestemmer i stk. 1:

»Når en retsafgørelse er truffet i en medlemsstat eller en stat, som er kontraherende part i Haagerkonventionen af [23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer, godkendt på Den Europæiske Unions vegne ved Rådets afgørelse 2011/432/EU af 9. juni 2011 (EUT 2011, L 192, s. 39)], og den bidragsberettigede har sit sædvanlige opholdssted i denne stat, kan den bidragspligtige ikke anlægge sag med henblik på en ny eller ændret retsafgørelse i en anden medlemsstat, så længe den bidragsberettigede har sit sædvanlige opholdssted i den stat, hvor retsafgørelsen blev truffet.«

8 Kapitel IV i forordning nr. 4/2009 med overskriften »Anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser« er inddelt i tre afdelinger og finder bl.a. anvendelse på fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende underholdspligt. I henhold til artikel 16 i forordning nr. 4/2009 finder afdeling 1, der omfatter forordningens artikel 17-22, anvendelse på retsafgørelser truffet i en medlemsstat, der er bundet af Haagerprotokollen om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt, og afdeling 2, der indeholder nævnte forordnings artikel 23-38, finder anvendelse på retsafgørelser truffet i en medlemsstat, der ikke er bundet af protokollen, mens afdeling 3, som omfatter samme forordnings artikel 39-43, indeholder bestemmelser, der er fælles for alle retsafgørelser.

9 Artikel 41 i forordning nr. 4/2009, der har overskriften »Fuldbyrdelsesprocedure og betingelser for fuldbyrdelse«, og som er indeholdt i forordningens kapitel IV, afdeling 3, fastsætter:

»1. Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning reguleres proceduren for fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i en anden medlemsstat af loven i fuldbyrdelsesstaten. En retsafgørelse truffet i en medlemsstat, som er eksigibel i fuldbyrdelsesstaten, fuldbyrdes på de samme betingelser som en retsafgørelse, der er truffet i denne fuldbyrdelsesstat.

[…]«

10 Forordningens artikel 42 bestemmer:

»En retsafgørelse truffet i en medlemsstat kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet i den medlemsstat, hvor der anmodes om anerkendelse, eksigibilitet eller fuldbyrdelse.«

11 Artikel 64, stk. 2, i forordning nr. 4/2009 fastsætter:

»Et offentligt organs ret til at handle på vegne af en person, der er berettiget til underholdsbidrag, eller til at anmode om godtgørelse af ydelser, der er udbetalt til den bidragsberettigede i stedet for underholdsbidrag, er undergivet den lov, der gælder for organet.«

Forordning nr. 1215/2012

12 I tiende betragtning til forordning nr. 1215/2012 er anført:

»Denne forordnings anvendelsesområde bør omfatte alle de vigtigste spørgsmål på det civil- og handelsretlige område, bortset fra visse velafgrænsede spørgsmål, navnlig underholdspligt, som ikke bør være omfattet af denne forordnings anvendelsesområde efter vedtagelsen af [forordning nr. 4/2009].«

13 Artikel 1 i forordning nr. 1215/2012 bestemmer:

»1. Denne forordning finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, uanset rettens art. […]

2. Denne forordning finder ikke anvendelse på:

[…]

e) underholdspligt, der er opstået i forbindelse med et familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab

[…]«

14 Artikel 24 i forordning nr. 1215/2012, der er indeholdt i forordningens kapitel II, afdeling 6 med overskriften »Enekompetence«, fastsætter:

»Enekompetente er følgende retter i en medlemsstat uden hensyn til parternes bopæl:

[…]

5) i sager om fuldbyrdelse af retsafgørelser, retterne i den medlemsstat, på hvis område fuldbyrdelsesstedet er beliggende.«

Tysk ret

Den civile retsplejelov

15 § 767 i Zivilprozessordnung (den civile retsplejelov) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (BGBl. 2007 I, s. 1781, herefter »ZPO«), og med overskriften »Søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse« har følgende ordlyd:

»(1) Indsigelser, der vedrører det i dommen fastslåede krav, skal skyldneren gøre gældende ved den ret, der har påkendt sagen i første instans.

(2) Sådanne indsigelser kan kun fremsættes, i det omfang de beror på forhold, der først er indtrådt efter afslutningen af de mundtlige forhandlinger, under hvilke indsigelser senest skulle være gjort gældende efter bestemmelserne i denne lov, og ikke længere kan gøres gældende ved genoptagelse.

(3) Stævningen i en sådan sag skal angive samtlige de indsigelser, som skyldneren på dette tidspunkt kan gøre gældende.«

Lov om proceduren i familieretlige sager og anliggender omfattet af den frivillige retspleje

16 § 120 i Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (lov om proceduren i familieretlige sager og anliggender omfattet af den frivillige retspleje, herefter »FamFG«) med overskriften »Fuldbyrdelse« bestemmer:

»(1) Fuldbyrdelse i sager, der vedrører ægteskabs- og familieretlige spørgsmål, skal afgøres i henhold til bestemmelserne i [ZPO] om tvangsfuldbyrdelse.

[…]«

Lov om inddrivelse af underholdsbidrag i forbindelse med udenlandske stater

17 § 40 i Gesetz zur Geltendmachung von Unterhaltsansprüchen mit ausländischen Staaten (Auslandsunterhaltsgesetz) (lov om inddrivelse af underholdsbidrag i forbindelse med udenlandske stater) af 23. maj 2011 (BGBl. 2011 I, s. 898, herefter »AUG«) bestemmer:

»(1) Skal tvangsfuldbyrdelsen godkendes i medfør af dette adkomstdokument, træffer retten afgørelse om, at adkomstdokumentet skal forsynes med fuldbyrdelsespåtegning […]«

18 AUG's § 66 med overskriften »Søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse« fastsætter:

»(1) Såfremt et udenlandsk adkomstdokument er eksigibelt i henhold til [forordning nr. 4/2009] uden eksekvaturprocedure eller erklæres eksigibelt i henhold til denne forordning […], kan den bidragspligtige rejse indsigelse mod selve kravet i en sag anlagt i henhold til § 120, stk. 1, i [FamFG], sammenholdt med § 767 i [ZPO]. Såfremt adkomstdokumentet er en retsafgørelse, gælder dette kun, i det omfang de forhold, som indsigelserne er støttet på, er opstået efter vedtagelsen af afgørelsen.

[…]

(3) En anmodning i henhold til § 120, stk. 1, i [FamFG], sammenholdt med [ZPO's] § 767, skal indgives til den ret, der traf afgørelse om anmodningen om forsyning med fuldbyrdelsespåtegning. […]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

19 Ved afgørelse fra Sąd Okręgowy w Krakowie (retten i første instans i Krakow, Polen) af 26. maj 2009 blev FX pålagt at betale sin mindreårige datter, GZ, underholdsbidrag på ca. 100 EUR om måneden med tilbagevirkende kraft fra juni 2008.

20 Efter anmodning fra GZ af 20. juli 2016 anordnede Amtsgericht Köln (byretten i Köln, Tyskland) ved kendelse af 27. juli 2016, at ovennævnte afgørelse fra Sąd Okręgowy w Krakowie (retten i første instans i Krakow) skulle forsynes med fuldbyrdelsespåtegning.

21 GZ, repræsenteret ved sin mor i dennes egenskab af værge, har på grundlag af dette adkomstdokument, der er erklæret eksigibelt, iværksat en tvangsfuldbyrdelsesprocedure over for FX i Tyskland. Ved processkrift af 5. april 2018 til Amtsgericht Köln (byretten i Köln) har FX anfægtet denne procedure og anlagt søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse i henhold til ZPO's § 767.

22 Til støtte for sit søgsmål har FX gjort gældende, at det i hovedsagen omhandlede underholdsbidrag allerede er blevet betalt enten direkte indtil 2010 eller siden december 2010 gennem fonden for underholdsbidrag (Polen), hvortil FX har tilbagebetalt de beløb, som fonden har udbetalt til GZ, inden for rammerne af sin økonomiske formåen. FX har anført, at størstedelen af kravet under alle omstændigheder var indfriet.

23 Den forelæggende ret ønsker for det første oplyst, om det søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, der er anlagt for den af FX, er omfattet af dens internationale kompetence.

24 På den ene side er den forelæggende ret af den opfattelse, at hvis dette søgsmål skulle kvalificeres som en sag om underholdspligt som omhandlet i artikel 1 i forordning nr. 4/2009, ville den ikke have nogen international kompetence i medfør af denne forordning, idet således kun de polske retter ville have kompetence til at behandle FX's indsigelse vedrørende betalingen af det i hovedsagen omhandlede underholdsbidrag.

25 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at opfattelsen i en del af den tyske retslitteratur er, at det søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, der er fastsat i ZPO's § 767, ganske vist er omfattet af kvalificeringen som sag om underholdspligt som omhandlet i forordning nr. 4/2009, eftersom de indsigelser, der fremsættes i en sådan sag, bl.a. dem om betaling eller overførsel af kravet, i sidste ende ikke omfatter den måde, hvorpå tvangsfuldbyrdelsen er blevet foretaget, bedømt ud fra fuldbyrdelsesreglerne alene, men fuldbyrdelsesdokumentet som sådan. Den forelæggende ret har desuden fremhævet, at dette søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse funktionelt svarer til et søgsmål med påstand om nedsættelse af det underholdsbidrag, for hvilket der er blevet udstedt et

fuldbyrdelsesdokument, da en sådan anmodning om ændring ifølge artikel 8 i forordning nr. 4/2009 er underlagt de i forordningen fastsatte kompetencekriterier. Denne fortolkning, der forfægtes i en del af den tyske retslitteratur, og som den forelæggende ret er indstillet på at anlægge, er ifølge den forelæggende ret den eneste fortolkning, der er forenelig med det formål, som forordningen forfølger, nemlig at sikre, at den bidragsberettigede beskyttes og privilegeres i kompentenceretlig henseende, uden dermed, at denne ved retterne i fuldbyrdelsesstaten for det krav, for hvilket der er blevet udstedt et fuldbyrdelsesdokument, er nødsaget til at forsvare sig i et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, hvorved der rejses materielretlige indsigelser imod det nævnte krav.

26 På den anden side har den forelæggende ret anført, at den tyske lovgiver derimod klart mener, at retterne i fuldbyrdelsesstaten for et underholdsbidrag har kompetence til at påkende et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, såsom det i ZPO's § 767 fastsatte, under hvilket den bidragspligtige kan rejse indsigelser mod selve kravet. Ifølge den forelæggende ret er den fremherskende opfattelse i retslitteraturen i Tyskland ligeledes, at et sådant søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse ikke er omfattet af sager om underholdspligt som omhandlet i forordning nr. 4/2009, bl.a. fordi formålet om den ønskede retlige beskyttelse kun omhandler fuldbyrdelsen af kravet, mens eksistensen af det oprindelige adkomstdokument forbliver intakt.

27 For det tilfælde, at denne anden holdning skulle være gældende, ønsker den forelæggende ret for det andet oplyst, om det af FX anlagte søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse herefter skal kvalificeres som en sag »om fuldbyrdelse af retsafgørelser« som omhandlet i artikel 24, nr. 5), i forordning nr. 1215/2012.

28 Ifølge den forelæggende ret giver dom af 4. juli 1985, AS-Autoteile Service (220/84, EU:C:1985:302), og af 13. oktober 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653), ikke i sig selv svar på dette spørgsmål. Disse domme blev således afsagt i den lovgivningsmæssige kontekst, der forelå før ikrafttrædelsen af forordning nr. 4/2009. Som det endvidere fremgår af artikel 1, stk. 2, litra e), i forordning nr. 1215/2012, finder sidstnævnte forordning ikke anvendelse på underholdspligt.

29 På denne baggrund har Amtsgericht Köln (byretten i Köln) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse i henhold til [ZPO's § 767], hvorved der rejses indsigelse imod en udenlandsk retsafgørelse om underholdspligt, kvalificeres som en sag om underholdspligt i henhold til [forordning nr. 4/2009]?

2) Såfremt dette ikke er tilfældet, skal et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse i henhold til ZPO's § 767, hvorved der rejses indsigelse imod en udenlandsk retsafgørelse om underholdspligt, da kvalificeres som en sag om fuldbyrdelse af retsafgørelser som omhandlet i artikel 24, nr. 5), i [forordning nr. 1215/2012]?«

Om de præjudicielle spørgsmål

30 Med de præjudicielle spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, som er anlagt af skyldneren af et underholdsbidrag til prøvelse af fuldbyrdelsen af en retsafgørelse truffet af en ret i domsstaten, hvorved dette krav er blevet fastslået, er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 4/2009 eller af anvendelsesområdet for forordning nr. 1215/2012 samt af den internationale kompetence for retterne i fuldbyrdelsesstaten.

31 I denne henseende bemærkes for det første, at det særligt af 10. og 11. betragtning til samt artikel 1, stk. 1, og artikel 2 i forordning nr. 4/2009 følger, at sidstnævnte er et EU-instrument, der bl.a. samler bestemmelserne om kompetence, lovvalg, anerkendelse og eksigibilitet samt fuldbyrdelsen af retsafgørelser vedrørende underholdspligt, der udspringer af et familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab.

32 Med dette instrument har EU-lovgiver haft til hensigt at erstatte de bestemmelser om underholdspligt, der var indeholdt i forordning nr. 44/2001, med bestemmelser som, henset til, at dette er særligt presserende for underholdsbidrags vedkommende, letter fuldbyrdelsesproceduren for en dommer og således medvirker til, at den forløber hurtigere (dom af 9.2.2017, S., C-283/16, EU:C:2017:104, præmis 32). I denne forbindelse indeholder forordning nr. 4/2009 kapitel IV med overskriften »Anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser«, der navnlig omhandler fuldbyrdelse af medlemsstaternes retsafgørelser vedrørende underholdspligt.

33 Forordning nr. 4/2009 er således lex specialis hvad bl.a. angår spørgsmål om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser inden for det specifikke område for underholdspligt, hvilket desuden bekræftes i forordning nr. 1215/2012, som har ophævet forordning nr. 44/2001. Det følger således af artikel 1, stk. 2, litra e), i forordning nr. 1215/2012, sammenholdt med tiende betragtning til forordningen, at underholdspligt, der er opstået i forbindelse med et familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab, er udelukket fra denne forordnings materielle anvendelsesområde efter vedtagelsen af forordning nr. 4/2009.

34 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 39 og 40 i forslaget til afgørelse, er en tvist som den i hovedsagen omhandlede, der er anlagt ved en ret i en medlemsstat (fuldbyrdelsesstaten), som har til formål at fuldbyrde en retsafgørelse vedrørende underholdspligt, der udspringer af et familieforhold, og som er erklæret eksigibel i denne medlemsstat, men truffet af en ret i en anden medlemsstat (domsstaten), følgelig omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 4/2009, herunder navnlig sidstnævntes kapitel IV.

35 Den omstændighed, at der ved en national ret, ligesom det er tilfældet for den forelæggende ret, er blevet anlagt et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelsen af den retsafgørelse fra en ret i domsstaten, hvorved der er blevet fastslået et underholdsbidrag, ændrer ikke ved denne vurdering. Som Domstolen har fastslået, har det i ZPO's § 767 fastsatte søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse nemlig en snæver tilknytning til fuldbyrdelsen (jf. i denne retning dom af 4.7.1985, AS-Autoteile Service, 220/84, EU:C:1985:302, præmis 12). Når et sådant søgsmål er knyttet til en anmodning om fuldbyrdelse af en retsafgørelse vedrørende underholdspligt, er det dermed ligesom anmodningen omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 4/2009.

36 Hvad for det andet angår den forelæggende rets tvivl om, hvorvidt den som ret i fuldbyrdelsesstaten for underholdsbidraget har international kompetence til at træffe afgørelse i et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse som det i hovedsagen omhandlede, bemærkes, at selv om forordning nr. 4/2009 i kapitel IV indeholder en række bestemmelser om fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende underholdspligt, vedrører ingen af disse bestemmelser udtrykkeligt kompetencen på fuldbyrdelsesstadiet.

37 Blandt bestemmelserne i forordning nr. 4/2009, kapitel IV, afdeling 3 med overskriften »Bestemmelser, der er fælles for alle retsafgørelser«, findes imidlertid artikel 41, stk. 1, af hvilken det fremgår dels, at med forbehold af bestemmelserne i denne forordning reguleres proceduren for fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i en anden medlemsstat af loven i fuldbyrdelsesstaten, dels, at en retsafgørelse truffet i en medlemsstat, som er eksigibel i fuldbyrdelsesstaten, fuldbyrdes på de samme betingelser som en retsafgørelse, der er truffet i denne fuldbyrdelsesstat.

38 Det følger implicit og nødvendigvis af denne bestemmelse i forordning nr. 4/2009, at et søgsmål som det i hovedsagen omhandlede søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, der har en snæver tilknytning til fuldbyrdelsen af en retsafgørelse truffet af en ret i domsstaten, hvorved der er blevet fastslået et underholdsbidrag, ligesom selve anmodningen om fuldbyrdelse af denne retsafgørelse er omfattet af retternes kompetence i fuldbyrdelsesstaten.

39 I denne henseende ville det bl.a. være i strid med de i nærværende doms præmis 32 nævnte formål om lethed og hurtighed, der forfølges med forordning nr. 4/2009, særligt med den ordning, hvori denne forordnings artikel 41, stk. 1, indgår, såfremt den kompetente ret i fuldbyrdelsesstaten, som en bidragsberettiget har anmodet om at fuldbyrde en retsafgørelse, der er erklæret eksigibel i fuldbyrdelsesstaten, under alle omstændigheder skal fastslå en manglende kompetence til at træffe afgørelse i et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse til fordel for retten i domsstaten, fordi sidstnævnte som ret i den medlemsstat, hvor den bidragspligtige har sin bopæl, i medfør af artikel 3, litra b), i forordning nr. 4/2009 er bedst placeret til at sikre dennes beskyttelse.

40 Domstolen har således for det første fastslået, at nærhed mellem den kompetente ret og den bidragsberettigede ikke er det eneste formål, der forfølges med forordning nr. 4/2009 (dom af 18.12.2014, Sanders og Huber, C-400/13 og C-408/13, EU:C:2014:2461, præmis 40). Sidstnævnte har ligeledes til formål at sikre hensynet til retsplejen såvel med henblik på en optimering af domstolsorganisationen som ud fra parternes interesse – hvad enten der er tale om sagsøgeren eller sagsøgte – i bl.a. at have mulighed for let adgang til retsvæsenet og forudsigelighed med hensyn til kompetencereglerne (jf. i denne retning dom af 18.12.2014, Sanders og Huber, C-400/13 og C-408/13, EU:C:2014:2461, præmis 29).

41 For det andet ville den på retten i fuldbyrdelsesstaten påhvilende forpligtelse til under alle omstændigheder at afvise at være kompetent til at træffe afgørelse i et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse som det i hovedsagen omhandlede til fordel for den ret i domsstaten, der har fastslået underholdsbidraget, ikke have til følge så vidt muligt at lette inddrivelsen af internationale underholdsbidrag i overensstemmelse med et af de vigtigste formål, som forfølges med forordning nr. 4/2009, men derimod at forlænge og besværliggøre proceduren mere end nødvendigt og for parterne medføre et betydeligt tidsspilde og betydelige yderligere byrder (jf. i denne retning dom af 18.12.2014, Sanders og Huber, C-400/13 og C-408/13, EU:C:2014:2461, præmis 41).

42 Det følger heraf, at en ret i fuldbyrdelsesstaten, der har fået forelagt en anmodning om fuldbyrdelse af en retsafgørelse truffet af en ret i domsstaten, hvorved der er blevet fastslået et underholdsbidrag, i medfør af forordning nr. 4/2009, og særligt sidstnævntes artikel 41, stk. 1, er kompetent til at træffe afgørelse i et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, når søgsmålet har en snæver tilknytning til den anmodning om fuldbyrdelse, der er indgivet til den.

43 Det skal i denne henseende tilføjes, at i hovedsagen er søgsmålet med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse baseret på sagsøgerens erklæring om, at han allerede har betalt størstedelen af det omhandlede underholdsbidrag enten direkte eller indirekte gennem fonden for underholdsbidrag.

44 Selv om det tilfalder Domstolen at levere de bidrag til fortolkningen af forordning nr. 4/2009, der er nyttige for den forelæggende ret i forbindelse med en sådan indsigelsesgrund, tilkommer det udelukkende den forelæggende ret at vurdere de faktiske omstændigheder og de beviser, som parterne i hovedsagen har fremlagt til støtte for deres påstande.

45 Som generaladvokaten har anført i punkt 78 i forslaget til afgørelse, er begrundelsen vedrørende betaling af gælden en af de grunde, der typisk tages i betragtning på fuldbyrdelsesstadiet, således som det i øvrigt fremhæves i andet punktum i 30. betragtning til forordning nr. 4/2009, hvoraf fremgår, at den bidragspligtiges betaling af gælden på tidspunktet for fuldbyrdelsen er blandt de grunde til afslag eller suspension i den nationale ret, som ikke er uforenelige med denne forordning.

46 Når en retsafgørelse er blevet truffet i en medlemsstat, hvor den bidragsberettigede har sit sædvanlige opholdssted, har en sådan begrundelse, der påberåbes af den bidragspligtige ved retten i fuldbyrdelsesstaten til støtte for søgsmålet med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, hverken til formål at opnå en ændret eller ny retsafgørelse i sidstnævnte medlemsstat som omhandlet i artikel 8 i forordning nr. 4/2009 eller at efterprøve denne retsafgørelses realitet i den nævnte medlemsstat som omhandlet i nævnte forordnings artikel 42.

47 Et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, der hviler på denne begrundelse, er således snævert knyttet til fuldbyrdelsesproceduren, da det kun har til formål at anfægte det beløb, hvormed den retsafgørelse, hvorved underholdsbidraget er blevet fastslået, vil kunne fuldbyrdes, på grundlag af de beviser, som den bidragspligtige har fremlagt hvad angår den hævdede betaling af gælden, og det tilkommer retten i fuldbyrdelsesstaten at afgøre, om disse beviser kan antages til realitetsbehandling, og om de er velbegrundede.

48 I hovedsagen følger det endvidere af bestemmelserne i AUG's § 66, at den bidragspligtige alene kan gøre indsigelser gældende på grundlag af forhold, der er opstået efter vedtagelsen af den retsafgørelse, hvorved underholdsbidraget er blevet fastslået. Sådanne bestemmelser udelukker dermed, at forhold, som er blevet påberåbt af skyldneren af underholdsbidraget ved retten i domsstaten, eller som kunne have været det, gyldigt kan fremføres til støtte for søgsmålet med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse.

49 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 79-81 i forslaget til afgørelse, afkræftes vurderingen i nærværende doms præmis 46 og 47 desuden ikke af den i hovedsagen foreliggende intervention fra et offentligt organ som fonden for underholdsbidrag, der træder i stedet for den bidragspligtige i forhold til den bidragsberettigede.

50 I en sådan sag vedrører et sådant organs intervention, hvilken i øvrigt er omhandlet i artikel 64, stk. 2, i forordning nr. 4/2009, nemlig kun de måder, hvorpå det skyldige underholdsbidrag betales, og de beviser, som den bidragspligtige skal fremlægge for retten i fuldbyrdelsesstaten til støtte for sin påstand om, at den pågældende indirekte har betalt sin gæld. En sådan intervention er uden betydning for indholdet af den retsafgørelse fra retten i domsstaten, hvorved underholdsbidraget er blevet fastslået.

51 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares som følger:

– Forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, der er anlagt af skyldneren af et underholdsbidrag til prøvelse af fuldbyrdelsen af en retsafgørelse truffet af en ret i domsstaten, hvorved dette krav er blevet fastslået, og som har en snæver tilknytning til fuldbyrdelsesproceduren, er omfattet af forordningens anvendelsesområde og af den internationale kompetence for retterne i fuldbyrdelsesstaten.

– I henhold til artikel 41, stk. 1, i forordning nr. 4/2009 og de relevante bestemmelser i national ret tilkommer det den forelæggende ret som ret i fuldbyrdelsesstaten at træffe afgørelse om, hvorvidt de beviser, som skyldneren af underholdsbidraget har fremlagt, og med hvilke det tilsigtes at underbygge påstanden om, at sidstnævnte har betalt størstedelen af sin gæld, kan antages til realitetsbehandling og er velbegrundede.

Sagsomkostninger

52 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt skal fortolkes således, at et søgsmål med henblik på afværgelse af fuldbyrdelse, der er anlagt af skyldneren af et underholdsbidrag til prøvelse af fuldbyrdelsen af en retsafgørelse truffet af en ret i domsstaten, hvorved dette krav er blevet fastslået, og som har en snæver tilknytning til fuldbyrdelsesproceduren, er omfattet af forordningens anvendelsesområde og af den internationale kompetence for retterne i fuldbyrdelsesstaten.

I henhold til artikel 41, stk. 1, i forordning nr. 4/2009 og de relevante bestemmelser i national ret tilkommer det den forelæggende ret som ret i fuldbyrdelsesstaten at træffe afgørelse om, hvorvidt de beviser, som skyldneren af underholdsbidraget har fremlagt, og med hvilke det tilsigtes at underbygge påstanden om, at sidstnævnte har betalt størstedelen af sin gæld, kan antages til realitetsbehandling og er velbegrundede.

Underskrifter